

KANUN NO : 2907

4/1/1961 TARİHLİ VE 209 SAYILI SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞINA BAĞLI SAĞLIK KURUMLARI İLE ESENLENDİRME (REHABİLİTASYON) TESİSLERİNE VERİLECEK DÖNER SERMAYE HAKKINDA KANUNUN 3 ÜNCÜ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BİR EK MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN

27 Eylül 1983

[Resmî Gazete ile neşir ve ilanı : 29 Eylül 1983 — Sayı : 18176]

5. t. Düstur, c. 22 — s.

Bk. 4 Ocak 1961 tarih ve 209 sayılı Kanun, T.C. Kanunları: c. 6 — s. 6525.

—oOo—

KANUN NO : 2908

DERNEKLER KANUNU

6 Ekim 1983

[Resmî Gazete ile neşir ve ilanı : 7 Ekim 1983 — Sayı : 18184]

5. t. Düstur, c. 22 — s.

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amag :

Madde 1 — Bu Kanunun amacı, kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir gayeyi gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları derneklerle ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam :

Madde 2 — Bu Kanun, dernek kurma hakkı, derneklerin kuruluşu, işleyişi, örgütlenmeleri, organları ile görev ve yetkileri, denetlenmeleri, tüzel kişiliğin sona ermesi, üyelik ve üyelerin hakları ve görevleri, yasak ve izne tabi faaliyetler, cezalar ile derneklere ilişkin diğer konuları düzenleyen hükümleri kapsar.

Tanımlar :

Madde 3 — Bu Kanunun uygulanmasında:

1. Dernek Merkezi: Derneğin yönetim yerini,
2. Dernek İkametgâhı: Yönetim faaliyetlerinin yürütüldüğü yeri,
3. Mahallin En Büyük Mülkî Amiri: Vali veya kaymakamı,
4. Üst Kuruluş: Derneklerin oluşturduğu federasyon ve konfederasyonları,
5. Kamu Hizmeti Görevlileri: Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlilerini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dernek Kurma Hakkı ve Kurulması Yasak Dernekler

Dernek Kurma Hakkı :

Madde 4 — Medenî hakları kullanma ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını bitirmiş olan herkes, önceden izin almaksızın dernek kurabilir.

Ancak;

1. Yüksek Mahkeme üyeleri, hâkim ve savcılar, Sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcıları, mülkî idare amirliği hizmetlerine dahil kadrolarda çalışanlar, Türk Silâhlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları, resmî ve özel ilköğretim, ortaokul, lise veya dengi okullar öğretmen ve yöneticileri, Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışan öğretmenler ile diğer personeli ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri ile resmî ve özel ortaokul ve orta öğretim öğrencileri,

2. Affa uğramış olsalar bile;

a) Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma dolanlı iflâs gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

b) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etmek suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

c) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, dil, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığı açıkça tahrik etme suçlarıyla, aynı Kanunun 316 nci, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı kalpazanlık suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

d) Türk Ceza Kanununun 536 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı fiillerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı fiilleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar,

3. Herhangi bir suçtan dolayı ağır hapis veya taksirli suçlar hariç beş yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar,

sürekli olarak,

4. Kurulması yasaklanmış dernekleri kuranlar ve yönetenler ile dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları sebebiyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri, kapatma kararının kesinleştiği tarihten, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 101 inci maddesinin (d) bendi gereğince bir siyasi partiden kesin olarak çıkarılan veya fiilleriyle bir siyasi partinin kapatılmasına sebep olan parti üyeleri de çıkarma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının yazı ile bildirilmesinden itibaren beş yıl süre ile,

dernek kuramazlar.

Kurulması Yasak Olan Dernekler :

Madde 5 — Anayasanın başlangıç kısmında belirtilen temel ilkelere aykırı olarak dernek kurulamaz;

1. Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak,

2. Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Türkiye Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek veya ortadan kaldırmak,

3. Anayasadaki temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmak,

4. Kanunlara, millî egemenliğe, millî güvenliğe, kamu düzenine ve genel asa-

yişe, kamu yararına, genel ahlâka ve genel sağlığın korunmasına aykırı faaliyette bulunmak,

5. Bölge, ırk, sosyal sınıf, din ve mezhep esasına veya adına dayanarak faaliyette bulunmak,

6. Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde, ırk, din, mezhep, kültür veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri sürmek veya Türk Dilinden veya kültüründen ayrı dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak suretiyle azınlık yaratmak veya herhangi bir bölgenin veya ırkın veya sınıfın veya belli bir din veya mezhepten olanların diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

7. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak, Devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini sağlamak veya memleket içinde kurulu ekonomik veya sosyal temel düzenlerden herhangi birini devirmek veya Devletin siyasi ve hukuki düzenlerini yok etmek,

8. Devletin sosyal, ekonomik veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırmak veya siyasi veya kişisel çıkar ve nüfuz sağlamak amacıyla her ne suretle olursa olsun dini ve din duygularını veya dince kutsal sayılan şeyleri istismar etmek veya kötüye kullanmak,

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 174 üncü maddesinde sayılan inkılâp kanunlarını kaldırmak, değiştirmek veya bu kanunlarla yasaklanan hususları yeniden canlandırmak,

10. Atatürk'ün kişiliğini, ilkelerini, çalışmalarını veya anılarını kötülemek veya küçük düşürmek,

11. Belli bir siyasi partiyi desteklemek veya aleyhinde çalışmak, siyasi partiler arasında işbirliği sağlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği, mahalli idareler veya mahalle muhtarlığı veya ihtiyar heyeti seçimlerinde bir siyasi partiyi veya adaylarından birini veya birkaçını veya bağımsız bir adayı veya adayları desteklemek veya kazanmalarını önlemek veya bunlar arasında işbirliği sağlamak dahil olmak üzere, her türlü siyasi faaliyette bulunmak ve sendikalarla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya vakıflarla bu amaçla ortak hareket etmek,

12. Türkiye Devletinin manevi şahsiyetini kötülemek veya küçültmek,

13. Suç işlemek veya suç işlemeyi teşvik veya telkin etmek,

amacıyla dernek kurulması yasaktır.

Yüksek öğretim kurumlarında birden fazla öğrenci derneği kurulamaz.

Bazı Ad. İşaret ve Dilleri Kullanma Yasağı :

Madde 6 — Derneklerin;

1. Bir siyasi partinin veya kapatılmış siyasi partilerin veya sendikanın veya konfederasyonun veya bu Kanunun 76 ncı maddesi gereğince mahkemece kapatılmasına karar verilen bir dernek veya üst kuruluşun adını, amblemlerini, rumuzlarını, rozetlerini ve benzeri işaretleri ile daha önce kurulmuş Türk Devletlerine ait topluma mal olmuş bayrak, amblem ve flamaları,

2. Komünist, anarşist faşist, nasyonal-sosyalist, teokratik veya aynı anlama gelen adları ve bunlara ait işaret. sembol veya bunları telmih eden veya benzerlerini,

3. Tüzük ve diğer dernek mevzuatının yazımında ve yayınlanmasında, genel kurullarında, özel veya resmi, açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dilleri,

4. Dernekçe düzenlenen veya dernek adına iştirak edilen açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dillerle yazılmış pankart, levha, plak, ses ve görüntü bandı, broşür, el ilanı, beyanname ve benzerlerini

5. Mühür ve başlıklı kâğıtlarda dernek isminden ve varsa işaretinden başka isim ve işaretleri,
kullanmaları yasaktır.

Dernek üyelerinin, derneklerin her türlü toplantı ve faaliyetleri sırasında, ikinci bent ile yasaklanan işaret, sembol ve bunları hatırlatan benzerlerini kullanmaları yasaktır.

Uluslararası Faaliyet Yasağı :

Madde 7 — Bu Kanunun 11 ve 12 nci maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere;

1. Uluslararası faaliyette bulunmak amacıyla dernek kurulamaz.
2. Türkiye'de kurulan dernekler, yurt dışında kurulmuş ulusal veya uluslararası dernek veya kuruluşlara katılamaz.
3. Merkezi yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de şubesi açılmaz.

İKİNCİ KISIM

Kuruluş

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüzük ve Kuruluş Bildirisi

Dernek Tüzüğü :

Madde 8 — Her derneğin bir tüzüğü bulunur. Bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur.

1. Derneğin adı ve merkezi,
2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için, dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri,
3. Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve tabiiyetleri,
4. Derneğe üye olma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şart ve şekilleri,
5. Dernek genel kurulunun kuruluş şekli, toplanma zamanı,
6. Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve şekilleri.
7. Yönetim ve denetleme kurullarının görev ve yetkileri, ne suretle seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı,
8. Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise, şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,
9. Üyelerin ödeyecekleri yıllık aidat miktarı,
10. Derneğin iç denetim şekilleri,
11. Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,
12. Derneğin feshi halinde mal varlığının tasfiye şekli.

Derneklerin Tüzel Kişilik Kazanması, Kuruluş Bildirisi :

Madde 9 — Dernekler, kuruluş bildirisini ve eklerini merkezlerinin bulunduğu mahallin en büyük mülki amirliğine vermek suretiyle tüzel kişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisinde. kurulacak derneğin adı, ikametgâh adresi, kurucuların adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, meslek veya sanatı tabiiyeti ile ikametgâhlarının belirtilmesi ve bu bildirisinin bütün kurucular tarafından imzalanması ve bildiriye kurucuların nüfus cüzdanı örneklerinin, adli sicil belgelerinin ve kurucuların ayrı ayrı düzenledikleri dernek kurucusu olabilme şartlarını taşıdıklarını belirten imzalı

beyannameler ile kurucular tarafından imzalanmış dernek tüzüğü'nün dört adedinin eklenmesi zorunludur.

Dernek organlarının oluşmasına kadar, dernek işlerini yürütmeye ve derneği temsil etmeye yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin adı, soyadı ve ikametgâhları ile yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin adı, soyadı ve adresleri de belirtilir.

Bildiri ve belgelerin alındığı anda ilgili mülki amirlikçe bir alındı belgesi verilir.

Birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisini ile tüzükleri, mahallin en büyük mülki amirliğince bir hafta içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Kuruluş Bildirisi ve Tüzüklerin İncelenmesi :

Madde 10 — Bir il'de faaliyette bulunacak derneklerin kuruluş bildirisini ve eklerinin doğruluğu ile tüzükleri valiliklerce otuz gün içinde, birden çok il'de faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisini ve eklerinin doğruluğu ile tüzükleri İçişleri Bakanlığınca doksan gün içinde incelenir.

Kuruluş bildirisinde, tüzükte ve kurucuların hukuki durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya kanuna aykırılık giderilmezse mahallin en büyük mülki amirinin ihbarı üzerine Cumhuriyet Savcılığı derneğin feshi için yetkili mahkemeye başvurur. Ayrıca derneğin faaliyetinin durdurulmasını da isteyebilir.

Ancak, Kanunun 5 inci maddesiyle yasaklanmış bulunan amaçlarla kurulmuş ve kuruluş bildirisini ve tüzükleri valiliklerce incelenmiş derneklerin faaliyetleri ilgili valinin, kuruluş bildirisini ve tüzükleri İçişleri Bakanlığınca incelenmiş olan derneklerin faaliyetleri de İçişleri Bakanlığının istemi üzerine, dernek merkezinin bulunduğu yer valisinin kararıyla durdurulur. Keyfiyet üç gün içinde Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Faaliyetin durdurulması, mahkemece aksine karar verilinceye kadar devam eder.

Kuruluş bildirisinde ve tüzüklerde Kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz veya Kanuna aykırılık veya noksanlıklar 2 nci fıkrada belirtilen süre içinde giderilmiş bulunursa, kuruluş bildirisini ve tüzükleri inceleyen makam keyfiyeti derneğe yazıyla bildirir.

Türkiye'de Kurulan Derneklerin Yurt Dışındaki Faaliyetleri :

Madde 11 — Uluslararası beraberlik veya işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde;

1. Uluslararası faaliyette bulunma amacını güden derneklerin kurulması,
2. Mevcut derneklerin bu yönde faaliyet göstermesi,
3. Bir ve iki numaralı bentlerde sözü edilen derneklerin yurt dışında şube açması veya yurt dışındaki benzer amaçlı dernek veya kuruluşlara katılması,

Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunun izin vermesine bağlıdır.

Yurt dışındaki bir dernek veya kuruluşu katılmak isteyen dernekler veya üst kuruluş, bu dernek veya kuruluşun statüsünün Türkçeye çevrilmiş noterden onaylı iki örneğini İçişleri Bakanlığınca vermekle yükümlüdürler.

Türkiye'deki derneklerin katıldığı veya işbirliği yaptığı yabancı dernek veya kuruluşların, kanunlarımıza ve ulusal çıkarlarımıza uymayan veya kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, Türkiye'de kurulmuş derneğin bu yabancı dernek veya kuruluşlarla olan ilişkilerine Dışişleri Bakanlığının görüşü

alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulu kararıyla son verilir.

Yurt Dışında Kurulan Derneklerin Türkiye'deki Faaliyetleri :

Madde 12 — Yurt dışında kurulan ve uluslararası beraberlik ve işbirliği sağlamak amacını güden derneklerin;

1. Türkiye'de şube açmalarına,

2. 11 inci madde uyarınca kurulmalarına veya uluslararası faaliyette bulunmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilen kuruluşlara veya derneklere katılmalarına veya bunlarla işbirliğinde bulunmalarına,

İşbirliği veya müşterek faaliyetlerin yararlı olacağına kanaat getirilmesi halinde, karşılıklı olmak kaydıyla Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada söz konusu edilen derneklerin, kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan veya kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, açılmış şubelerinin kapatılmasına veya verilen iznin geri alınmasına, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Plan :

Madde 13 — Dernek tüzüğü ve ikametgâhı, Kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası gereğince yapılan bildirimden itibaren onbeş gün içinde mahallî bir gazetede, gazete çıkmayan yerlerde ise il merkezinde çıkan bir gazetede yayımlanır. Bu gazetenin beş nüshası, yayımı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, geçici yönetim kurulu tarafından dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirliğine verilir.

Tüzüklerde ve dernek ikametgâhlarında yapılan değişiklikler de aynı usule tabidir.

İlk Genel Kurul Toplantısı :

Madde 14 — Dernekler, tüzüklerinin gazetede yayımlandığı günü izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını oluşturmak zorundadırlar.

Bu zorunluluğa uyulmaması halinde, mahallin en büyük mülki amiri derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmasına karar verir.

Dernek Kütüğü ve Kayıt İşleri :

Madde 15 — İçişleri Bakanlığınca Emniyet Genel Müdürlüğünde ve illerde emniyet müdürlüklerinde derneklerin kaydolunacağı Dernekler Kütüğü tesis olunur.

Emniyet Genel Müdürlüğündeki Dernekler Kütüğüne, bütün konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezleri yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de açılmış şubeleri kaydolunur.

İllerdeki dernek kütüğüne, merkezleri o il sınırları içinde bulunan konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezi başka illerde veya yurt dışında olan derneklerin o il sınırları içinde açılan şubeleri kaydolunur.

İKİNCİ BÖLÜM

Üyelik

Üye Olma Hakkı :

Madde 16 — Medenî hakları kullanma ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını bitirmiş bulunan herkes derneklere üye olabilir.

Ancak, özel kanunlarında aksine hüküm bulunmamak şartıyla;

1. Bu Kanunun 4 üncü maddesinin bir numaralı bendinde gösterilenlerden:
 - a) Anayasa Mahkemesi üyeleri, Anayasa Mahkemesince,
 - b) Yargıtay üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca,
 - c) Danıştay üyeleri, Danıştay Başkanlık Kurulunca,
 - d) Sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcılarını Sayıştay Daireler Kurulunca,

e) Hâkim ve savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca verilen müsaade üzerine;

2. Bu Kanunun dördüncü maddesinde belirtilen diğer kamu hizmeti görevlileri ise ilgili buldukları Bakanlıkça tespit ve ilân edilen, derneklere üye olabilirler.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (2) ve (3) numaralı bentlerinde gösterilenler ile diğer kanunların derneklere üye olamayacaklarını belirttiği kişiler, ortaokul ve orta öğretim öğrencileri dernek üyesi olamazlar.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendinde gösterilenler, bu bentte belirtilen yasak süresince dernek üyesi olamazlar.

Yüksek öğretim öğrenci derneklerine öğrenci olmayanlar; bu Kanunun 39 uncu maddesinde gösterilen derneklere, derneğin kurulduğu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmayan kamu hizmeti görevlileri ve kamu hizmetlerinde çalışan meslek mensupları tarafından kurulan derneklere de o meslekten olmayanlar ile milletvekilleri üye olamazlar.

Türk vatandaşı olmayanların derneklere üye olabilmeleri için Türk vatandaşlarında aranan şartlardan başka, o yabancının Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip olması da gereklidir. Fahri üyelik için ikamet şartı aranmaz.

Dernek yönetim kurulu, üyelik için yapılan müracaatları en çok otuz gün içinde üyeliğe kabul veya isteğin reddi şeklinde karara bağlayıp sonucunu müracaat sahibine yazı ile duyurmak zorundadır.

Yüksek öğretim öğrencilerinin, kurumlarından alacakları öğrenci belgesi ile öğrenci derneklerine yaptıkları müracaat üzerine üyeliğe kabulleri zorunludur.

Üyeliğin Sona Ermesi :

Madde 17 — Öğrenci derneği üyesi iken öğrencilik sıfatı sona erenlerin, 39 uncu maddeye göre kamu hizmeti görevlilerince kurulan derneklerin üyesi iken o derneğin kurulduğu kamu kurum veya kuruluşundan veya kamu hizmetinden emeklilik dışında herhangi bir nedenle ayrılanların, derneklere üye olma hakkını kaybedenlerin ve dernek tüzüğüne aykırı hareketlerinden dolayı üyelikten çıkarılanların, kayıtlı buldukları derneklerdeki üyelikleri sona erer.

Yukarıda belirtilen durumlardan birinin tespiti halinde, üyelik kaydı dernek yönetim kurullarınca silinir.

Üyelerin Hakları :

Madde 18 — Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye istifa hakkına sahiptir.

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir. Dernek tüzüklerinde, üyeler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözetilen hükümler bulunamaz ve tüzüğe eşitliği bozan veya bazı üyelere ayrıcalık tanıyan hükümler konulamaz.

Ancak;

1. Dördüncü maddede belirtilen kamu hizmeti görevlileri 16 ncı madde gereğince üye olabilecekleri derneklerin,

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, özel gelir kaynağı veya özel imkânları kanunla sağlanmış olan kamu yararına çalışan derneklerin yönetim ve denetleme kurullarında görev alamazlar.

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır, üye oyunu bizzat kullanabileceği gibi diğer bir üye aracılığıyla da kullanabilir. Her üye genel kurulda en çok bir üyeyi temsil edebilir.

Fahri üyeler istedikleri takdirde aidat verebilirler. Fahri üyelerin oy hakkı yoktur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dernek Organları

Dernek organları

Madde 19 — Her dernekte;

1. Genel kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulu,

Oluşturulması zorunludur.

Dernekler, başka organlar da kurabilirler. Ancak bu organlara genel kurul ve denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

Genel kurul toplantıları

Madde 20 — Genel kurul;

1. Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan;
2. Yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının en geç iki yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağrılır.

Denetleme kurulunun veya dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu genel kurulu bir ay içinde toplantıya çağırılmazsa, denetleme kurulu veya toplantı isteğinde bulunan üyelerden birinin müracaatı üzerine mahalli sulh hukuk hâkimi duruşma yaparak dernek üyeleri arasından üç kişilik bir heyeti, genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

Çağrı usulü

Madde 21 — Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyeler en az onbeş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi mahalli bir gazetede ilân edilmek suretiyle toplantıya çağrılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı günü ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman bir haftadan az olamaz.

Toplantının yapılacağı gün, saat ve yer ile toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir ve bu yazıya toplantıya katılacak üyeleri gösteren liste de eklenir.

Toplantı başka bir sebeple geri bırakılırsa, bu durum, geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, toplantı ilanının yapıldığı gazeteye ikinci bir ilân verilerek üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yapılması zorunludur.

Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır ve toplantı ikinci fıkra esaslarına göre mahallin en büyük mülki amirliğine duyurulur.

Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

Toplantı yeri

Madde 22 — Genel kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

Öğrenci derneklerinin genel kurul toplantıları, ilgili öğretim kurumlarında yapılır. Toplantının gün, saat ve toplantı gündemi ile katılacak üyeleri gösteren liste en az onbeş gün önce ilgili öğretim kurumuna da verilir.

Toplantı yeter sayısı

Madde 23 — Genel kurul, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır.

İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak bu ikinci toplantıya katılan üye sayısı dernek yönetim ve denetleme kurulları üye tam sayısı toplamının iki katından az olamaz.

Toplantının yapılış usulü

Madde 24 — Dernek genel kurul toplantıları, ilânda belirtilen ve mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilen gün, saat ve yerde yapılır.

Genel kurula katılacak üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler.

23 üncü maddede belirtilen tamsayı sağlanmışsa, durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Hükümet komiserinin toplantıya gelmemiş olması, toplantının ertelenmesini gerektirmez.

Açılıştan sonra, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkanvekili ile kâtip seçilir.

Toplantının yönetimi genel kurul başkanına aittir. Kâtipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalarlar.

Toplantı sonunda, bütün tutanak ve belgeler yönetim kuruluna verilir.

Toplantıda görüşülecek konular

Madde 25 — Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

Genel kurulun görev ve yetkileri

Madde 26 — Aşağıda yazılı hususlar genel kurulca görüşülüp karara bağlanır.

1. Dernek organlarının seçilmesi,
2. Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
3. Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun ibra edilmesi,
4. Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabul edilmesi,
5. Dernek için gerekli taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
6. Derneğin federasyona katılması veya ayrılması,
7. Derneğin uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılması,
8. Derneğin feshedilmesi,
9. Mevzuatta ve dernek tüzüğünde genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

Yönetim kurulu teşkili ve görevleri

Madde 27 — Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca gizli oyla seçilir. Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde yedek üyelerin göreve çağrılması zorunludur.

Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

1. Derneği temsil etmek veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,
2. Dernek şubelerinin açılmasını kararlaştırmak ve şube kurucularına yetki vermek,
3. Derneğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,
4. Türk vatandaşı olmayanların dernek üyeliğine kabulü halinde bunları on gün içinde mahallin en büyük mülki amirliğine bildirmek,
5. Dernek tüzüğünün ve mevzuatın kendisine verdiği diğer işleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Yönetim kurulunun yedek üyelerle tamamlanamaması

Madde 28 — Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağırılır. Çağrının yapılmaması halinde, dernek üyelerinden birinin başvurusu üzerine mahallin sulh hukuk hâkimi duruşma yaparak dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi, bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Denetleme kurulu teşkili ve görevleri

Madde 29 — Denetleme kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere kurulca seçilir.

Bu kurul, denetleme görevini dernek tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre altı ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar.

Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesi

Madde 30 — Genel kurulca yapılan seçimi izleyen yedi gün içinde, yönetim kurulu başkanı tarafından; yönetim ve denetleme kurulları ile derneğin diğer organlarına seçilen asıl ve yedek üyelerin ad ve soyadları, baba adları, doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve ikametgâhları dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir. Öğrenci dernekleri organlarına yapılan seçimler ayrıca ilgili yükseköğretim kurumuna da bildirilir.

Şubelerin kuruluşu

Madde 31 — Dernekler, tüzüklerinde belirtilmiş olmak kaydıyla gerekli görülen yerlerde şube açabilirler. Kamuya yararlı dernekler hariç diğer dernekler, il, merkez ilçe, ilçe ve köylerde birden fazla şube açamazlar.

Bu amaçla, dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişi tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülki amirliğine yazılı müracaat yapılır. Bu yazıda, kurucuların adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, meslek veya sanatı, ikametgâhı ve tâbiyeti ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden iki örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi zorunludur.

Şube kurucularının, şubenin açılacağı yerde en az altı aydan beri ikamet etmeleri zorunludur.

Şubelerin organları

Madde 32 — Her şubede;

1. Genel kurul,

2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulu veya denetçi,

Oluşturulması zorunludur.

Bu organların görev ve yetkileri dernek tüzüğünde gösterilir.

Şubelerin tabi olacağı hükümler

Madde 33 — Dernek şubeleri hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Ancak;

1. Şube genel kurulunun toplantısına ait ilân, gazete ile yapılabileceği gibi mahallî imkân ve araçlardan yararlanmak suretiyle de yapılabilir.
2. Şube genel kurulları olağan toplantılarını merkez genel kurulu toplantısından en az 15 gün önce bitirmek zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Federasyon ve Konfederasyonlar

Kuruluş

Madde 34 — Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan ve kamu yararına çalışan en az üç derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri; konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Bu Kanunun 5, 6 ve 7 nci maddeleri ile İkinci Kısımın Birinci ve Üçüncü bölümlerini ve Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Kısımlarını oluşturan maddeler hükümleri federasyonlar ve konfederasyonlar hakkında da uygulanır.

Federasyon ve konfederasyonların üye sayısı üçten aşağı düştüğü ve bu durum üç ay içerisinde giderilmediği takdirde, haklarında 51 inci maddede yazılı kendiliğinden dağılma hükümleri uygulanır.

Dernekler federasyon, federasyonlar da konfederasyon biçiminden başka şekilde örgütlenemezler.

Federasyon ve konfederasyonlar, ne ad altında olursa olsun, merkezleri dışında faaliyet gösterecek örgüt kuramazlar ve temsilcilik açamazlar.

Tüzükler

Madde 35 — Her federasyon ve konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Bu tüzükte; 8 inci maddenin 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ve 12 numaralı bentlerinde gösterilen hususlardan başka;

1. Kuruluşa vücut veren dernek veya federasyonların adlarını, merkezlerini ve ikametgâhlarını,
2. Üyelerin kuruluşu ödeyecekleri katılma paylarını,
3. Federasyon ve konfederasyonun organlarının oluşmasına kadar işleri yürütmeye ve temsile yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları, ikametgâhları, yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin ad ve soyadları ile adreslerini,

Belirten hükümlere yer verilmesi zorunludur.

Tüzelkişiliğin kazanılması

Madde 36 — Federasyon ve konfederasyonlar, tüzüklerinden dört nüshasını kuruluş bildirisine ekli olarak mahallin en büyük mülki amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisine ayrıca, federasyonu teşkil eden derneklerle, konfederasyonu vücuda getiren federasyonların genel kurullarında üst kuruluş katılma hakkında alınmış olan kararların dört örneği eklenir.

Tüzüklerle genel kurul karar örnekleri İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bunlar üzerinde 10 uncu maddeye göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler

Yasak faaliyetler

Madde 37 — Dernekler;

1. Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar.

2. Bu Kanunun 5 inci maddesinde dernekler için yasaklanan amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteremezler.

3. Türk Silahlı Kuvvetleriyle kolluk kuvvetlerinin hizmetleri ve mensuplarının bütün hakları ile ilgili kanuni hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına dair faaliyetlerde bulunamazlar.

Dernek yöneticileri, derneği temsilen, tüzüklerinde belirtilen amaç ve faaliyet biçimlerine uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyanda bulunamazlar ve dernek mensuplarını bu yolda harekete teşvik edemezler.

Öğrenci derneklerinin amaç ve faaliyetleri

Madde 38 — Yükseköğretim kurumlarına kayıtlı öğrenciler ancak, eğitim, öğretim, çalışma, moral, beslenme, dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması, beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi ve öğrencilerin bu konuda kurum idaresi veya diğer kuruluşlar nezdinde temsil edilmesi amaçlarıyla dernek kurabilirler. Öğrenci dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Kamu hizmeti görevlilerinin kuracağı derneklerin amaç ve faaliyetleri

Madde 39 — Belli bir kurum veya kuruluşta çalışan kamu hizmeti görevlileri ile aynı veya ayrı kurum veya kuruluşta çalışanlar bile, belli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlileri, ancak üyelerinin ortak sosyal, ekonomik, dinlenme, kültürel ve mesleki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve sadece il ve ilçe merkezlerinde, dernek kurabilirler. Bu dernekler yukarıda belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Milli savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı

Madde 40 — Dernekler, askerliğe, milli savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunamazlar. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya talim yerleri açamazlar.

Üyeleri için özel kıyafet veya üniforma veya kol bağı ve benzer işaretler kullanamazlar.

Derneklerin izinle kurabileceği tesisler

Madde 41 — Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, kanunların dernekler tarafından yapılmasını yasaklamadığı eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon, kitaplık ve okuma odası; sosyal yardım faaliyetleri için çocuk bakım yuvası, huzur evi, aş ocağı; sportif faaliyetler için spor saha veya salonu ve meskûn yerler dışında kamp tesisleri kurmaları ve işletmeleri, izin almalarına bağlıdır. Hangi tesisler için hangi merciden izin alınacağı ve izin verilme esas ve usulleri Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirlenir.

Silah bulundurma yasağı

Madde 42 — Derneklerin merkez ve şubelerinde veya bunlara bağlı müesseselerinde; ateşli silahlarla mermilerin, patlayıcı maddelerin, kama, hançer, saldırma, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç, kasatura, süngü, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, topuzlu kamçı, boğma teli veya zinciri, muşta ile sırf saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri alet veya yakıcı veya aşındırıcı veya yaralayıcı ecza ve diğer her türlü zehir ve gazların bulundurulması yasaktır.

Ancak, avcılık, folklor ve spor derneklerinde meşguliyetlerinin gerektirdiği silahların sağlanmasına ve bulundurulmasına, İçişleri Bakanlığınca izin verilebilir. İzin belgesinde, silahın cinsi, niteliği ve miktarı açıkça belirtilir.

Yabancı dernek ve kuruluşlarla ilişki

Madde 43 — Derneklerin, yabancı ülkelerdeki dernek ve kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet etmesi veya yabancı derneklerin ve kuruluşların davetlerine uyarak üyelerini veya temsilcilerini yurt dışına göndermesi, Dışişleri Bakanlığının ve ilgili bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca verilecek izne bağlıdır.

Bildiri yayınlanması

Madde 44 — Dernekler, yönetim kurullarınca karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayınlar yapamaz ve dağıtamazlar. Yayınlanacak bildiri, beyanname ve benzerlerinde, bunların yayınlanması kararına katılan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Bildiri, beyanname ve benzerlerinin yayınlanmasına ilişkin yönetim kurulu kararı ile hazırlanan yayın metninin birer örneğinin, yayımın ihbarı amacıyla, gün ve saati yazılı alındı belgesi karşılığında, mahallin en büyük mülki amirliğine ve Cumhuriyet Savcılığına verilmesi zorunludur. Bildiri, beyanname ve benzeri yayınlar, mahallin en büyük mülki amirliğine verilişinden itibaren 24 saat geçmedikçe dağıtılamaz ve basına verilemez.

Bildiri, beyanname ve benzeri yayımlar, kanunla yasaklanmış herhangi bir dille ve yazı ile yazıldığı, Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu veya suç işlemeye veya ayaklanmaya veya isyana teşvik edici bir nitelik taşıdığı veya Devletin gizli belgelerini açıklamak veya başkalarının şöhret ve haklarına, özel ve aile hayatlarına tecavüz etmek amacıyla yönelik bulunduğu takdirde ve ancak gecikmesinde sakınca bulunması şartıyla, mahallin en büyük mülki amirinin emriyle dağıtımını ertelenebilir veya önlenebilir veya dağıtılmışsa toplattırılabilir. Mahallin en büyük mülki amiri bu kararını 24 saat içerisinde asliye ceza hâkimliğine bildirir. Hâkim mülki amirin bu kararını en geç 48 saat içinde inceleyerek karara bağlar. Bu süre içinde bir karar verilememesi halinde mahalli mülki amirin kararı hükümsüz sayılır.

Yukarıdaki hükümler siyasi partiler hakkında uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Derneklerin Denetimi

Genel denetim

Madde 45 — Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentileri, defterleri, hesap ve işlemleri, İçişleri Bakanlığı veya buldukları yerin en büyük mülki amiri tarafından her zaman denetlenebilir. İçişleri Bakanlığı bu denetlemeyi, Bakanlık Teftiş Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü, Teftiş Kurulu, Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları veya Bakanlık ve Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında görevli diğer memurlar aracılığıyla, en büyük mülki amirler bizzat veya görevlendirecekleri memur veya memurlar aracılığıyla yaptırır.

Dernekler, amaç ve faaliyetleriyle ilgili bulunan bakanlıklar tarafından ve ayrıca öğrenci dernekleri ilgili yükseköğretim kurumunca; dini konulu dernekler, Diyanet İşleri Başkanlığınca; spor dernek ve kulüpleri de Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce denetlenir.

Denetleme sırasında, görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemler yazıların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteminin yerine getirilmesi zorunludur.

Vali ve kaymakamlar veya bakanlıklar veya genel müdürlük veya başkanlık müfettişleri, İçişleri Bakanlığı Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları ile ilgili yükseköğretim kurumu görevlileri denetlemeleri sırasında;

1. Kasasını veya veznesini kontrol ettirmekten, para ve para hükmündeki evrakı, ayniyatı ve bunların hesaplarını ve defterlerini göstermekten ve sorulan sorulara cevap vermekten; merkez, müessese veya eklentilerine girilmek istemini yerine getirmekten kaçınan,

2. İşlemlerinde önemli yolsuzluk görülen, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma veya kaçakçılık, suçlarını işleyen,

3. Ağır hapis cezası verilmesini gerektirir suç işleyen,

4. Evrakta sahtekârlık yapan,

Yönetim kurulları başkan veya üyelerini veya ilgili personelini geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Denetleme, vali ve kaymakamların görevlendirdiği memur veya memurlar aracılığı ile yapıldığı takdirde görevden uzaklaştırma, memurun veya memurların önerisi üzerine vali ve kaymakamın onayı ile olur.

Görevden uzaklaştırma kararı ve gerekçesi, ilgili valilikçe, Cumhuriyet savcılığına en geç üç gün içinde bildirilir.

Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulması

Madde 46 — Derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediklerini, işlemlerini, defterlerini ve hesaplarını mevzuata ve tüzüklerine uygun olarak yürütüp yürütmediklerini denetlemek üzere İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde bir Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulur. Dernekler Özel Denetleme Grubunun kuruluşu, çalışma şekli ve denetleme esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Kamu yararına çalışan derneklerin mali denetimi

Madde 47 — Kamu yararına çalışan derneklerin hesapları ve bu hesaplarla ilgili belge ve defterleri, gerekli görülen hallerde, Maliye Bakanlığınca da denetlenir.

İdare ve kolluk kuvvetlerinin yetkisi

Madde 48 — Kolluk kuvvetleri, derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve tesisleri ile her çeşit eklentilerine, mahallin en büyük mülki amirinin yazılı emriyle her zaman girebilirler.

Bu şekilde girilen yerlerde;

1. Yanında veli veya vasisi olmadan 18 yaşından küçüklerin veya ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin kabul edildiği,

2. Fuhuş yapıldığı, kumar oynandığı veya genel ahlaka aykırı harekette bulunulduğu,

3. Uyuşturucu maddelerden herhangi birinin kullanıldığı,

4. Kanunların bulundurulmasını yasakladığı silah, alet veya maddelerin veya

kanunların yasak ettiği her türlü rejim, doktrin veya ideolojileri temsil eden resim, afiş, pankart ve yazıların veya mahkemelerce yasaklanmış yayınların bulundurulduğu veya kanunlara göre suç sayılan faaliyetlerde bulunulduğu,

5. Suçlulara yataklık edildiği,

6. İzin alınmaksızın alkollü içki kullanıldığı,

Tespit edildiği takdirde, o yer ve eklentileri hakkında 4.7.1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 8 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri, tesisleri ve her çeşit eklentilerine, 18 yaşından küçükler ile ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin yanlarında veli veya vasileri olmadan kabul edilmelerine ve dernek lokallerinde alkollü içki kullanılmasına dernek yöneticilerinin başvurması üzerine, mahallin en büyük mülki amirince izin verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Tüzelkişiliğin Sona Ermesi

Genel kurul kararıyla fesih

Madde 49 — Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için, tüzüğe göre genel kurula katılma hakkına sahip bulunan dernek üyelerinin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluğun sağlanamaması halinde üyeler 21 inci maddeye göre ikinci toplantıya çağrılır. İkinci toplantıya katılan üye sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülebilir. Feshe ilişkin kararın, toplantıda hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilmesi zorunludur.

Derneğin feshi yönetim kurulu tarafından beş gün içinde mahallin en büyük mülki amirliğine yazıyla bildirilir.

Bir derneğin kapatılması için dava açıldıktan sonra, derneği genel kurulu tarafından verilen fesih kararı, açılmış bulunan davanın yürütülmesine ve kapatma kararı verilmesi halinde, doğacak hukuki sonuçlara engel olmaz.

Mahkeme kararı ile fesih

Madde 50 — Dernekler;

1. Yetkili mercilerce 10 uncu madde gereğince yapılan yazılı isteme rağmen kuruluş bildirisini ve eklerindeki kanuna aykırılık veya noksanlıklar otuz gün içinde giderilmezse,

2. Olağan genel kurul toplantısı tüzükte belirtilen süre içinde yapılmaz veya kanunen teşkili zorunlu organlar oluşturulmaz ve mahallin en büyük mülki amirliğinin yazılı ihtarına rağmen bu zorunluluk üç ay içinde yerine getirilmezse,

Dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirinin yazılı ihbarı ve Cumhuriyet savcılığının açacağı dava üzerine asliye hukuk mahkemesinin kararıyla feshedilir. Cumhuriyet sayıcısı duruşmada bulunur.

Kendiliğinden dağılmış sayılma

Madde 51 — Dernekler, kuruluş amaç ve şartlarını kaybettiği veya acze düştüğü veya yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı veya 23 üncü maddede belirtilen yeter sayının bulunmaması sebebiyle üstüste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde, kendiliğinden dağılmış sayılır. Kendiliğinden dağılma halinin tespiti, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirinin kararıyla olur.

Derneklerin mahkeme kararı ile kapatılması

Madde 52 — Bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen hallerde dernekler, ancak mahkeme kararıyla temelli olarak kapatılabilir.

Mahkeme, davanın her safhasında istem veya kendiliğinden, derneklerin her türlü faaliyetini yasaklayabilir.

Suç kaynağı haline gelen derneklerin kapatılması

Madde 53 — Dernekler;

1. Ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile,
 - a) Dernek yöneticileri tarafından veya dernek yöneticileri ile dernek üyelerinin iştiraki ile, siyasi veya ideolojik amaçla suç işlenmiş olduğunun,
 - b) Dernek üyesi tarafından işlenen siyasi veya ideolojik amaçlı suçların, dernek yöneticilerinin azmettirmesi, teşviki, zorlaması, yardımı veya kolaylık sağlaması suretiyle işlendiğinin,
2. Derneğin suç sayılan eylemlerin kaynağı haline geldiğinin,

Kesinleşen mahkeme kararı ile belirlenmesi halinde dernek ile ilde faaliyet gösteren derneklerden ise ilgili valiliğin veya Cumhuriyet savcılığının, birden çok ilde faaliyet gösteren derneklerden ise İçişleri Bakanlığının veya dernek merkezinin bulunduğu il valiliğinin veya Cumhuriyet savcılığının istemi üzerine mahkemece temelli olarak kapatılır.

Derneklerin valiliklerce faaliyetten alıkonulması

Madde 54 — Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, milli güvenliğin, milli egemenliğin, kamu düzeninin, genel ahlakın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması veya suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunması şartı ile ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile dernekler faaliyetten alıkonulabilir. Bu karar derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonulma kararı sadece bu şube için uygulanır, şubenin bağlı olduğu derneği etkilemez.

Faaliyetten alıkonulmak kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet savcılığına verilir.

Faaliyetten alıkonulmak, suçlular hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilinceye veya idari yargı tarafından aksine karar verilinceye veya valilikçe faaliyetten alıkonulma kararı geri alınıncaya kadar geçerlidir. Ancak yargı yoluna başvurulmaması halinde bu süre üç ayı geçemez.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesi yerine faaliyetten alıkonulma kararının geçerliliği süresinde o yerde derneğin başka bir şubesi açılmaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddi ve hukuki varlıklarının korunması için, mahalli sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

Tasfiye

Madde 55 — Feshedilen veya kendiliğinden dağılmış sayılan derneklerin mal, para ve haklarının tasfiyesi, tüzüklerinde gösterilen esaslara göre yapılır. Tüzüklerinde, mal, para ve hakların tasfiyesinin esaslarını tespit; genel kurulun kararına bırakıldığı halde, genel kurulca bir karar alınmamış veya genel kurul toplanmamışsa, derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder.

Mahkemece kapatılan derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder. Bu şekilde kapatılan dernekler ile birinci fıkra uyarınca mal, para ve hakları Hazineye intikal edecek derneklerin tasfiye ve intikalleri hükümet komiseri veya maliye temsilcilerinin gözetiminde yapılır. Bu işlemlere, fesih, kendiliğinden dağılma veya kapatılmanın kesinleştiği tarihten itibaren başlanır.

Feshine, kendiliğinden dağılmış sayılmasına veya kapatılmasına karar verilen derneklerin, para, mal ve haklarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, bunların "Dernekler Kütüğü"ndeki kayıtları, faaliyetleri bir il

sınırı içinde bulunanlar için mahallin en büyük mülki amirinin, birden ziyade ilde faaliyette bulunanlar için İçişleri Bakanlığının onayı ile silinir.

Kapatılması için hakkında soruşturma veya dava açılmış olan bir dernek, fesih ve buna bağlı olarak dernek mallarının devrine dair bir karar aldığı takdirde, soruşturma ve dava sonuçlanıncaya kadar devir işlemi yapılmaz.

Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı

Madde 56 — Ayrı öğretim kurumlarında olsa bile iki yıl, sömestr usulü uygulanan yükseköğretim kurumlarında bu süreyi dolduran, sömestr sayısı kadar sınıfta kalan veya buldukları öğretim kurumlarını normal bitirme senesinden iki sene sonrasına kadar bitirmemiş olan öğrenciler; öğrenci derneklerine başkan olamaz, yönetim, denetleme kurullarında ve diğer organlarda görev alamaz, dernek adına öğrenci temsilciliğine seçilemezler. Seçildikten sonra, yukarıda belirtilen hallere düşenler, daha önce kazandıkları sıfatları kaybederler.

Gençlik ve spor kulüpleri

Madde 57 — Kamu kurum ve kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda, kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlar bünyesinde dernekler kurulabilir.

Bu dernekler ile aynı amaçla kurulan ve gençlik faaliyetlerine katılacak dernekler Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor faaliyetlerine katılacak dernekler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edilir. Gençlik ve spor kulüplerinin kayıt ve tesciline ilişkin şekil ve şartlar Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Tescil edilen bu derneklerden spor faaliyeti amacına yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme amacına yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır.

Kulüplere faaliyete katılacak veya tesislerden yararlanacak kişilerin derneğe üye olmaları zorunlu değildir. 18 yaşından küçük olanların ve orta dereceli okul öğrencilerinin kulüplerde faaliyete katılmaları için veli veya vasilerden yazılı izin almaları şarttır.

Kayıt ve tescil olunmak sureti ile kulüp adını alan derneklerin organları, organların görev ve yetkileri, uymak zorunda oldukları esaslar, üst kuruluş oluşturmada uygulanacak esas ve usuller, denetlenmeleri, bu derneklere yapılacak her türlü yardımın şekil ve şartları Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak yönetmeliklerle belirlenir.

Gençlik faaliyetlerine ilişkin idari ve teknik yöneticiler, mensupları ile bu faaliyetlere katılacak olanlara uygulanacak disiplin işlemleri Gençlik ve Spor Bakanlığınca, spor faaliyetlerine ilişkin olanlar ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne hazırlanacak yönetmeliklerde belirlenir.

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Kamu yararına çalışma niteliği

Madde 58 — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için;

1. Derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunması,
2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için giriştiği faaliyetlerin ülke çapında yararlı sonuçlar verecek nitelik ve ölçüde olması,

Şarttır.

Kamu yararına çalışan dernek sayılma

Madde 59 — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi, Danıştay İdari İşler Kurulunun kararı ve Bakanlar Kurulunun onayına bağlıdır.

Bu konuya ilişkin dosya İçişleri Bakanlığınca hazırlanır. Bunun için dernekler, aşağıdaki belgeleri İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere dernek merkezinin bulunduğu yerin valiliğine verirler.

1. Dernek tüzüğünün son şekli,
2. Tüzüğün ilân edildiği gazete,
3. Dernek üyelerinin sayısı ve geçmiş yıllarda üyelerden toplanan aidatın miktarı,
4. Derneğin şubelerinin sayısı, bulunduğu yerler ve bağlı kuruluşlarının miktarı ve cinsleri,
5. Derneğin kamu yararı yönünden; faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkında rapor,
6. Son yıla ait malî bilanço,
7. Derneğin taşınır ve taşınmaz mallarının listesi,
8. Kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için dernek genel kurulunun aldığı karar.

Kamu yararına çalıştıklarına karar verilen derneklerin, olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonunda, bu niteliklerini kaybettikleri tespit edilirse, birinci fıkrada öngörülen yöntemle haklarında alınan kamuya yararlı dernek kararı kaldırılabilir.

Derneklerin gelirleri

Madde 60 — Derneklerin gelir kaynakları;

1. Üye aidatı,
2. Derneklerce yapılan yayınlar, tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,
3. Derneklerin mal varlığından elde edilen gelirler,
4. Bağışlar ve yardımlar,
5. Yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlardan,

İbarettir.

Derneklerin dış ülkelerdeki gerçek veya tüzelkişilerden veya diğer kuruluşlardan yardım alması İçişleri Bakanlığının izni ile olur.

Derneklere yapılacak yardımın şartları

Madde 61 — Dernekler, siyasi partilerden, işçi veya işveren sendikalarından ve mesleki kuruluşlardan herhangi bir suretle maddî yardım kabul edemezler ve adı geçen kuruluşlara yardımda bulunamazlar.

Genel ve Katma bütçeli dairelerle mahalli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlar, ancak kamu yararına çalışan derneklere; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, 57 nci maddeye göre tescillerini yaptırarak spor kulüpleri, gençlik kulüpleri ve gençlik ve spor kulüplerine; kamu kurum ve kuruluşları ile yükseköğretim kurumları da 57 nci maddenin birinci fıkrasına göre kurulan amatör kulüplere yardım edebilirler.

Defter ve kayıtlar

Madde 62 — Dernekler aşağıda yazılı defterleri tutarlar:

1. Üye kayıt defteri; derneğe girenlerin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, aylık veya yıllık aidatları bu deftere yazılır.

2. Karar defteri; Yönetim kurullarının kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı başkan ve üyelerce imzalanır.

3. Gelen ve giden evrak defteri; gelen ve giden evrak, tarih ve numarası ile bu deftere kaydolunur.

Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalarında saklanır.

4. Gelir ve gider defteri; dernek namına alınan bütün paraların alındıkları ve harcanan paraların da verildikleri yerler, açık ve düzenli olarak bu defterde gösterilir.

5. Bütçe, kesinhesap ve bilanço defteri; bütçe, kesinhesap ve bilançolar bu deftere işlenir.

6. Demirbaş defteri; derneğe ait demirbaş eşyalar bu deftere işlenir.

Bu maddede sayılan defterlerin noterden tasdikli olması zorunludur.

Gelir ve giderlerde usul

Madde 63 — Dernek gelirleri, alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Bu belgelerin saklama süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, beş yıldır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Alındı belgesinde, ödeme ve bağışta bulunanın açık kimliği ve imzası bulunur.

Maliye Bakanlığı yazılı istemden itibaren otuz gün içinde alındı belgesini sağlayamazsa, ilgili dernek, özel olarak bastıracağı alındı belgelerini mahallin en büyük mülki amirliğine onaylatarak bağış ve aidat kabul edebilir.

Mahallin en büyük mülki amirliği, bu alındı belgelerini, liste halinde, bir tutanağa bağlayarak onaylar.

Maliye Bakanlığınca resmi alındı belgesi sağlandıktan sonra özel alındı belgeleri kullanılamaz. Bağış ve aidat toplayacak kişi veya kişileri, dernek yönetim kurulu bir kararla belirtir ve bu karar o yerin en büyük mülki amirliğine tescil ettirilir.

Dernekler adına gazete, dergi ve öteki basılı eserler vererek bunlar karşılığında para veya başkaca yardım toplamak yasaktır.

Taşınmaz mal edinme

Madde 64 — Dernekler ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka taşınmaz mala sahip olamazlar.

Derneklerce satın alınan veya bağış ve vasiyet yoluyla derneklere intikal eden taşınmaz malların dernek adına tapuya tescilinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığınca bildirilmesi zorunludur. Bunlardan birinci fıkra esaslarına göre dernek ihtiyacından fazla olduğu tespit edilenler, İçişleri Bakanlığınca belli edilen süre içinde dernek tarafından paraya çevrilir.

Bakanlar Kurulu, kamu yararına çalışan derneklerden gerekli gördüklerine, birinci fıkraya göre tespit edilecek ihtiyaçlardan fazla taşınmaz mala sahip olma yetkisi verebilir.

İzne tabi dernek adları

Madde 65 — Dernekler adlarında; Türk, Türkiye, Milli, Cumhuriyet, Atatürk, Mustafa Kemal kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle teşkil edilecek kelimeleri Bakanlar Kurulu kararı ile kullanabilirler.

Öğrenci dernekleri, kuruldukları yükseköğretim kurumlarının ismini alırlar. Bu adlarla her ne suretle olursa olsun başkaca dernek kurulamaz.

Dernek faaliyetlerine yasak olan yerler

Madde 66 — Öğrenci derneklerinin merkez ve şubeleri ile çeşitli faaliyet kollarına ait idare yerleri öğrenci yurt binaları veya eklentilerinde açılmaz.

Derneklerin kamu hizmeti görülen bina ve tesislerle, her türlü resmi ve özel eğitim ve öğretim kurumlarında veya bunların eklentilerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri kurumların yetkili amirinin muvafakatı ve mahallin en büyük mülki amirinin iznine bağlıdır.

Hükümet komiserinin görevlendirilmesi

Madde 67 — Mahallin en büyük mülki amiri, genel kurul toplantılarında hazır bulunmak üzere, hâkim ve savcılar ile adli ve idari yargı memurları, Türk Silâhlı Kuvvetleri, genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları dışında bir memuru hükümet komiseri olarak görevlendirir. Komisere lüzumu halinde yeteri kadar yardımcı verilebilir.

Hükümet komiserinin görev ve yetkileri

Madde 68 — Hükümet komiserinin görev ve yetkileri şunlardır:

1. Genel kurul çağrısının usulüne uygun yapıp yapılmadığını incelemek,
2. Tüzüğüne göre toplantıya katılacaklara ait liste üzerinde işaret konularak toplantıya katılanları tespit etmek,
3. Toplantının mevzuat, dernek tüzüğü ve gündem esaslarına uygun cereyan edip etmediğini tespit etmek ve göreceği aykırı haller için kongre başkanlık divanını uyarmak,
4. Toplantı güvenliğinin sağlanması ve toplantının sükunet içinde geçmesini temin için gerektiğinde kolluk kuvvetlerinden her türlü yardımı istemek,
5. Gerektiğinde toplantının safahatını, teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespitini sağlamak.

Kanuna ve tüzüğe aykırı hallerin Cumhuriyet savcılığına intikali

Madde 69 — Hükümet komiseri veya mahallin en büyük mülki amiri, toplantının Kanuna veya dernek tüzüğüne aykırı şekilde yapıldığını tespit ettiği takdirde, durumu yirmidört saat içinde mahalli Cumhuriyet savcılığına bildirir.

Hükümet komiserine verilecek ücret

Madde 70 — Hükümet komiserine ve yardımcılara verilecek ücretin miktarı, birinci derecede kadrolu memur için tespit olunacak yurt içi gündelik miktarını aşmamak üzere, İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca müştereken tespit olunur. Bu ücret, ilgili dernek tarafından karşılanır ve genel kurul toplantılarından en az iki gün önce Maliye veznesine yatırılır.

Özel durumlar

Madde 71 — Türkiye Kızılay Derneği, uluslararası anlaşmalarla tayin edilen nitelik ve duruma göre düzenlenen ve Bakanlar Kurulunca onaylanmış olan tüzüğüne ve özel kanunların verdiği görev ve yetkilerine göre teşkilatlanır ve yönetilir.

Türk Hava Kurumu Bakanlar Kurulunca onaylanmış tüzüğüne ve kanunların verdiği görev ve yetkilere göre teşkilatlanır ve yönetilir.

Türkiye Kızılay Derneği ile Türk Hava Kurumunun mal ve paraları Devlet malı sayılır. Bunlara karşı suç işleyenler Devlet memuru gibi cezalandırılır.

Türk vatandaşlarının yurt dışında kurdukları dernekler

Madde 72 — Yurt dışında Türk vatandaşları tarafından kurulacak derneklerin tüzüklerinin tasdikli iki nüshasının ve yönetim kurulu ile dernek üyelerinin kim-

liklerini gösterir bir listenin, İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, derneğin bulunduğu yerdeki, yoksa en yakındaki Türk konsoloslukuna bir ay içinde verilmesi zorunludur.

Bu dernekler yönetim kurulunda vukubulacak değişiklikleri ve yeni girecek kimliklerini de aynı usule göre bildirirler.

Türk vatandaşları tarafından yurt dışında, bu Kanunla yasaklanmış amaçlarla dernek kurulamaz ve Türk vatandaşları bu türden derneklere üye olamazlar.

Dernek birimi

Madde 73 — İçişleri Bakanlığınca, derneklere ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, hizmetleri görmek üzere merkezde Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde il emniyet müdürlüklerinde dernekler birimi oluşturulur.

Bu birimlerin kuruluş, görev ve yetkileri ile 15 inci maddeye göre tesis edilecek Dernekler Kütüğünün şekli, düzenleme ve kayıt esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Muhakeme usulü

Madde 74 — Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.

Bu Kanun hükümlerine aykırı davranmaktan cezai kovuşturmayı gerektiren hallerde, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulüne Dair Kanununun 1 inci maddesindeki yer ve 4 üncü maddesindeki süre kaydı aranmaksızın failleri hakkındaki kovuşturma ve soruşturma sözü edilen kanun hükümlerine göre yürütülür.

Cumhuriyet savcıları 3005 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde yazılı süreyle bağlı kalmaksızın bütün delilleri toplayarak kamu davası açarlar.

YEDİNCİ KISIM

Ceza Hükümleri

Madde 75 — Bu Kanununun 4 üncü maddesi gereğince, dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olmaları kanunla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya kaydını silmeyen veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek üyeliğinden silmeyen dernek yöneticileri beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Madde 76 — Bu Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile 37 nci maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuzbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve her halde derneğin kapatılmasına karar verilir.

72 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenler; Türkiye'de buldukları takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ceza hadleri nazara alınmaksızın, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Madde 77 — Bu Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerine aykırı hareket eden dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolünür ve derneğin kapatılmasına da karar verilir.

6 ncı maddenin son fıkrasına aykırı hareket eden dernek üyeleri hakkında

fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu Kanunun 7 nci maddesine aykırı harekette bulunan dernek kurucuları ve yöneticileri ile 37 nci maddenin birinci fıkrasının (1) veya (3) numaralı bentlerine veya son fıkrasına veya 38 veya 39 uncu maddelerine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 38 veya 39 uncu maddelere aykırılık nedeniyle cezalandırma halinde derneğin kapatılmasına da karar verilir.

Madde 78 — Bu Kanunun 13 üncü maddesinde sözü edilen ilân mecburiyetini yerine getirmeyen dernek yöneticileri, beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Genel kurul toplantılarını kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, onbin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim süresi içinde vermeyenler veya 30 uncu maddeye göre organlara seçilenleri süresi içerisinde idareye bildirmeyenler için beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir.

Madde 79 — Bu Kanunun 22 nci maddesine aykırı olarak; dernek genel kurulu dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde toplayan yönetim kurulu üyeleri veya buna yetkili kılınan diğer şahıslar veya maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yerler dışında toplantı yapanlar veya yurtlarda yapılmasına müsaade edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

66 ncı maddede yasaklanan yerlerde dernek merkez veya şubelerini açan veya izinsiz faaliyet gösteren yöneticilerle, buna müsaade eden veya bu hal ve faaliyetlerden bilgisi olduğu halde keyfiyeti kanunî mercilere derhal haber vermeyen yetkililer de, yukarıdaki fıkra uyarınca cezalandırılır.

Madde 80 — Bu Kanunun 40 inci maddesine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilir.

41 inci maddede gösterilen tesisleri izinsiz açan dernek yöneticileri onbin liradan otuzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilebilir.

Madde 81 — Bu Kanunun 42 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Madde 82 — Bu Kanunun 43 üncü maddesine veya 44 üncü maddesinin birinci veya ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler veya 45 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki zorunluluğa uymayanlar, 64 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirim yapmayan veya Bakanlıkça belirtilen sürede taşınmaz mallarını paraya çevirmeyenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Madde 83 — Bu Kanunun 56 ncı maddesine aykırı olarak görev kabul edenler veya bu görevlerin verildiğini öğrendiği halde, bir hafta içinde istifa etmeyenler, beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Madde 84 — Bu Kanunun 61 inci maddesine aykırı olarak derneklere yardım eden tüzel kişi veya kuruluşların yönetici veya yetkilileri ile yardım kabul eden dernek yöneticileri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer yardım alınmışsa mahkemece, yapılan yardımların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verilir.

Madde 85 — Genel kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım dökümüne hile karıştıranlar veya defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler; fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan üç yıla kadar hapis ve otuzbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası; derneğe ait defter veya kayıtları tutmayanlar üç aya kadar hapis veya beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehneden veya satan, gizleyen, imha, inkâr, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve onbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

Madde 86 — Başka bir hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanunun amir hükümlerini yerine getirmeyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler hakkında, ayrıca bir ceza tayin edilmemiş ise üçbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Madde 87 — Bu Kanunun 75 - 86 ncı maddelerinde yer alan ceza hükümleri, 57 nci madde kapsamına giren kulüpler ile federasyon ve konfederasyon yöneticileri, görevlileri ve hizmetlileri hakkında da uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM

Son Hükümler

Madde 88 — Sakatlara hizmet amacı ile kurulan derneklerin, Körler Federasyonu, Sağırlar Federasyonu, Ortopedik Özürlüler Federasyonu, Zihinsel Özürlüler Federasyonu olmak üzere dört federasyon teşkil etmeleri ve bu federasyonların birleşerek Türkiye Sakatlar Konfederasyonunu oluşturmaları zorunludur.

Derneklerin Sandık Kurması :

Madde 89 — Dernekler, tüzüklerinde öngörülme ve sağlanan kârı üyelerine paylaştırmamak, risturn, faiz veya başka adlarla üyelerine aktarmamak şartıyla üyelerinin, yiyecek, giyecek gibi zarurî ihtiyaç maddelerini ve diğer mal ve hizmetlerle kısa vadeli kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sandık kurabilirler.

Bu sandıkların kuruluş ve çalışma esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Lokal Açma :

Madde 90 — Derneklerin lokal açmaları ve işletmeleri mahallin en büyük mülki amirinden izin almalarına bağlıdır.

Kamuya yararlı dernekler hariç olmak üzere diğer dernekler, merkez ve şubelerinin bulunduğu yerlerde ancak birer lokal açabilirler.

Cemiyetler ve Dernekler Kanununa Yapılan Atıflar :

Madde 91 — Diğer kanunlarda, 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu veya 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine veya belli maddelerine yapılan

atıflar, bu Kanuna veya bu Kanunun aynı konuları düzenleyen madde veya maddelerine yapılmış sayılır.

Bu Kanunun Meslekî Kuruluşlara Uygulanacak Hükümleri :

Madde 92 — Bu Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası, 30, 37 40, 42, 43, 44, 45, 48, 65, 66, 67, 68, 69, 70 ve 90 inci maddeleri özel kanunlarında hüküm bulunmamak kaydıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işçi ve işveren sendikaları ve üst kuruluşları için de ceza hükümleriyle birlikte uygulanır.

Türk Kanunu Medenîsinin Uygulanması :

Madde 93 — Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Türk Kanunu Medenîsinin hükümleri, dernekler hakkında da uygulanır.

Yönetmelik :

Madde 94 — Bu Kanunun öngördüğü yönetmelikler en geç altı ay içinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler, en çok altı ay içinde durumlarını bu Kanun hükümlerine uydurmak ve değişiklik yapılmısa bile, tüzüklerinden dört nüshasını merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermek zorundadır.

Konfederasyon, federasyon ve dernek yönetim kurulları, birinci fıkrada öngörülen süre içinde, Kanuna uygunluk sağlamak amacı ile, tüzüklerinde değişiklik yapmaya yetkilidirler. Tüzüklerinde yapılan bu değişiklikler yapılacak ilk olağan veya olağanüstü toplantıda genel kurullarının tasvibine sunulur.

Birinci fıkrada belirtilen süre içinde tüzüklerini merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermeyen konfederasyon, federasyon ve dernekler, en büyük mülkî amirlerin kararı ile kendiliğinden dağılmış sayılır.

Geçici Madde 2 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler en geç altı ay içinde sahip oldukları taşınmaz mallarını, tapu ve vergi kayıt örneklerini de ekleyerek ve ihtiyaçlarını da belirterek İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine bildirmek zorundadır.

Bildirilecek bu taşınmaz mallardan, 64 üncü madde hükümleri dikkate alınarak, konfederasyon, federasyon ve dernekler için gerekli olmadığı İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlerin belirtilecek süre içinde paraya çevrilmesi zorunludur.

Geçici Madde 3 — Bu Kanunun yayımı tarihinde mevcut olan federasyon ve konfederasyonlar, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde üye sayısı ve kendilerini oluşturan dernek ve federasyonların nitelikleri bakımından 34 üncü maddede öngörülen şartları sağlayamadıkları takdirde, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin kararı ile kendiliğinden dağılmış sayılır.

Geçici Madde 4 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve derneklerden, yurt, pansiyon, kitaplık, okuma odası, çocuk bakım yuvası, huzurevi, aşocağı, spor sahası veya salonu ve kamp tesisi kurup işletmekte olanlar, 41 inci maddede öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere altı ay içinde, yönetmelikte belirlenecek mercilerden izin almak

zorundadır. Çalıştırılmasına izin verilmeyen veya izin için başvurulmayan tesisler bu süre sonunda kapatılır.

Geçici Madde 5 — Bu Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasının 1 inci bendine göre derneğe üye olmaları izne bağlı olanların üyelikleri, Kanunun yürürlüğünden itibaren altı ay içinde gereken izni almamaları halinde kendiliğinden sona erer.

Aynı maddenin ikinci fıkrasının 2 ncı bendinde yazılı kamu hizmeti görevlilerinin girebilecekleri dernekler ilgili Bakanlıklarca Kanunun yayımı tarihinden başlayarak en geç altı ay içinde ilân edilir. İlgililerin ilân edilen dernekler dışındaki derneklerle üyelik ilişkileri bu tarihten itibaren üç ayın bitiminde kendiliğinden son bulur.

Yukarıdaki hallerde üyelik kayıtları ilgililerin başvuruları üzerine veya resen dernek yöneticileri tarafından silinir.

Geçici Madde 6 — 88 inci maddede öngörülen federasyonların ve konfederasyonun kurulmasını izleyen üç ay içinde, kurulan federasyonlara katılmayan sakatlara yardım amacı ile kurulmuş dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır ve bu Kanunun 55 inci maddesine göre tasfiye edilirler.

Kaldırılan Kanunlar :

Madde 95 — 22.11.1972 tarih ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük :

Madde 96 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 97 — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

—oOo—

KANUN NO : 2909

3 HAZİRAN 1938 TARİHLİ VE 3423 SAYILI MAARİF VEKÂLETİNE BAĞLI ERTİK OKULLARI MÜTEDAVİL SERMAYESİ HAKKINDA KANUN İLE BU KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPAN 6 TEMMUZ 1962 TARİHLİ VE 69, 28 ARALIK 1982 TARİH VE 2768 SAYILI KANUNLARIN BAŞLIKLARINDA VE METİNLERİNDE GEÇEN BAZI DEYİMLERİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN

6 Ekim 1983

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 8 Ekim 1983 — Sayı:- 18185]

5. t. Düstur, c. 22 — s.

Değişiklikler ilgili kanunlara işaret edilmekle uygulama alanı kalmamıştır.

—oOo—

KANUN NO : 2910

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN 131 İNCİ MADDESİNE BİR FIKRA EKLENMESİ HAKKINDA KANUN

6 Ekim 1983

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 8 Ekim 1983 — Sayı:- 18185]

5. t. Düstur, c. 22 — s.

Bk. 14 Temmuz 1965 tarih ve 657 sayılı Kanun, T.C. Kanunları: c. 7 — s. 7500.

—oOo—